

การวิเคราะห์ต้นทุน ผลตอบแทน และความคุ้มค่าของธุรกิจโฮมสเตย์ตามแนว
เศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านโคกเมือง
ตำบลจรเข้มาก อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์

The Analysis of Cost, Benefit, and Worthiness of Home Stay Business under
the Economic Sufficiency of Ban Khok Mueng Community,
Chorakhe Mak Sub-district, Prakhonchai District, Buriram Province

ฐิติพร วรฤทธิ์¹

¹อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบัญชี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
tumnaka_macc3@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาต้นทุน ผลตอบแทน และความคุ้มค่าของธุรกิจโฮมสเตย์ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านโคกเมือง ตำบลจรเข้มากอำเภอประโคนชัยจังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งเก็บรวบรวมข้อมูลจากครัวเรือนที่ประกอบธุรกิจโฮมสเตย์ในเขตชุมชนบ้านโคกเมืองจำนวน 20 ครัวเรือน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า 1) ผู้ประกอบการธุรกิจโฮมสเตย์ในเขตชุมชนบ้านโคกเมืองเป็นเพศหญิงอายุระหว่าง 51 – 60 ปี สถานะเป็นเจ้าของกิจการ การศึกษาต่ำกว่ามัธยมศึกษาปีที่ 3 และประกอบอาชีพกสิกรรม 2) ธุรกิจโฮมสเตย์ในเขตชุมชนบ้านโคกเมือง มีรูปแบบการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน ระยะเวลาดำเนินธุรกิจอยู่ระหว่าง 6 – 10 ปี จุดเด่นของธุรกิจโฮมสเตย์เน้นการท่องเที่ยววิถีชีวิต ประเพณีและวัฒนธรรม การบริการที่มีเป็นห้องพักประเภทห้องพักเป็นกลุ่ม/หมู่คณะ จุดมุ่งหมายของลูกค้าในการเข้าพักโฮมสเตย์คือ ทักสอนศึกษา/ดูงาน และการเดินทางของลูกค้าใช้รถยนต์ส่วนตัว 3) ธุรกิจโฮมสเตย์ในเขตชุมชนบ้านโคกเมือง ตำบลจรเข้มาก อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ มีรายได้จากการเข้าพัก จำนวน 655,200 บาท/ปี และมีต้นทุนรวม 282,012 บาท/ปี โดยแยกเป็นต้นทุนขาย จำนวน 151,296 บาท/ปี และค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน จำนวน 130,716 บาท/ปี ส่งผลให้ครัวเรือนที่ประกอบธุรกิจโฮมสเตย์มีผลการดำเนินงานเป็นกำไรสุทธิ จำนวน 376,188 บาท/ปี คิดเป็นอัตรากำไรสุทธิ 57.15 % 4) ครัวเรือนที่ประกอบธุรกิจโฮมสเตย์ในเขตชุมชนบ้านโคกเมืองมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความคุ้มค่าของธุรกิจโฮมสเตย์ตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับมากที่สุด 2 ด้าน คือ ด้านการบริหารทรัพยากรธรรมชาติ และด้านการจ้างงาน และอยู่ในระดับมาก 2 ด้าน คือ ด้านการลงทุน และด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน

คำสำคัญ: การวิเคราะห์ต้นทุน ผลตอบแทนจากธุรกิจโฮมสเตย์ ความคุ้มค่าของธุรกิจโฮมสเตย์

ABSTRACT

The purpose of this research was to study and analyze the cost, benefit, and worthiness of home stay business under the economic sufficiency idea of Ban Khok Mueng Community, Chorakhe Mak Sub-district, Prakhonchai District, Buriram Province. The data were collected from 20 houses operating the home stay business in Ban Khok Mueng community area. In-depth interview was employed to collect data. The statistics used for data analysis were percentage, mean, and standard deviation.

The results revealed that: 1) most home stay entrepreneurs were female with 51 – 60 years of age, being the owners of business, less than 3 years of education, and being a farmer of career. 2) Home stay business in Ban Khok Mueng was managed in form of community enterprise which has been operating for 6 – 10 years. Its distinctive features were the emphasis on the tourism of folkways, traditions, and cultures. The home stay provided visitors rooms for group/groups. The aim of visitors in staying at the home stay is for study trip/site visit program and they traveled by their own cars. 3) The home stay business earned 655,200 baht/year. The total cost is 282,012 baht/year – cost of sales 151,296 baht/year and operating expenses 130,716 baht/year. This made the home stay owners have net profit of performance of 376,188 or 57.15% of net profit margin. 4) For the worthiness of operating home stay business under economic sufficient idea, the owners running home stay business in Ban Khok Mueng community had strongly agreement on 2 aspects - natural resource management, employment- and agreement on the other 2 aspects – investment, community participation.

Keywords: cost analysis, benefit of home stay business, worthiness of home stay business

1. บทนำ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550 - 2554) ได้กำหนดวัตถุประสงค์เพื่อปรับโครงสร้างการพัฒนาประเทศให้เข้าสู่ดุลยภาพ จุดมุ่งหมายของวิสัยทัศน์รวมภายใต้ “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” โดยการสนับสนุนและส่งเสริมให้ชุมชนสามารถบริหารจัดการใช้ประโยชน์จากทุนทางเศรษฐกิจ ทุนทางสังคม ทุนทางทรัพยากรธรรมชาติ ขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรมชุมชนเพื่อแก้ปัญหาความยากจน และพัฒนาความเข้มแข็งของชุมชน ซึ่งในปัจจุบันการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์กำลังได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก หากชุมชนท้องถิ่นสามารถดึงศักยภาพการท่องเที่ยวต่าง ๆ ในชุมชนมาเพื่อสร้างรายได้ให้กับชุมชน ควบคู่

กับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม ย่อมจะทำให้การพัฒนาประเทศบรรลุวัตถุประสงค์ตามยุทธศาสตร์ที่ตั้งไว้ (อิทธิพล โกมลิล, 2553, น. 1)

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นการท่องเที่ยวรูปแบบหนึ่งซึ่งกำลังได้รับความนิยมอย่างสูง เนื่องจากการท่องเที่ยวเป็นแนวคิดที่เกิดจากแนวโน้มการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมควบคู่กับการพัฒนาทางเศรษฐกิจโดยมีวัตถุประสงค์ให้นักท่องเที่ยวได้เดินทางไปใกล้ชิดชื่นชมและเรียนรู้เกี่ยวกับธรรมชาติและหรือวัฒนธรรมท้องถิ่นในพื้นที่ธรรมชาติโดยเน้นคุณค่าของธรรมชาติและระมัดระวังไม่ให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม รวมถึงการกระจายรายได้สู่ชุมชน การท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ (HomeStay) หรือที่พักสัมผัสวัฒนธรรมชนบทถือว่าเป็นการท่องเที่ยวอีกรูปแบบหนึ่งของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เป็นการให้บริการนักท่องเที่ยวโดยที่นักท่องเที่ยวสามารถพักร่วมกับเจ้าของบ้านและมีการทำกิจกรรมร่วมกัน มีการเรียนรู้วิถีชีวิตในชุมชนมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีของชุมชนที่จัดตลอดจน ความรู้และประสบการณ์ต่าง ๆ รูปแบบการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์จะมีลักษณะเฉพาะแตกต่างจากการท่องเที่ยวทั่วไป ๆ นั่นคือจะมีความเกี่ยวเนื่องและสัมพันธ์กับวิถีชีวิตของชุมชนตลอดจนการท่องเที่ยวอื่น ๆ เช่น การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การท่องเที่ยวเชิงเกษตรและการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ เป็นต้น

จังหวัดบุรีรัมย์เป็นเมืองแห่งความรื่นรมย์ ตามความหมายของชื่อเมืองที่น่าอยู่สำหรับคนท้องถิ่น และเป็นเมืองที่น่ามาเยือนสำหรับคนต่างถิ่น เมืองปราสาทหินในเขตจังหวัดบุรีรัมย์ประกอบไปด้วยปราสาทหินใหญ่น้อย อันหมายถึงความรุ่งเรืองมาแต่อดีต นอกเหนือจากนี้ยังมีสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติ สุนามกีฬา และสนามแข่งรถ ขนาดใหญ่ระดับประเทศ ส่งผลให้ในแต่ละปีมีนักท่องเที่ยวเดินทางมาเยี่ยมชมจังหวัดบุรีรัมย์เป็นจำนวนมาก และหนึ่งในรูปแบบการท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมอย่างมากคือการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ที่นักท่องเที่ยวจะได้สัมผัสและเข้าถึงความเป็นอยู่ที่แท้จริงของชุมชน ดังจะเห็นได้ว่ารายได้และผลตอบแทนของธุรกิจการท่องเที่ยวในชุมชนที่เกิดขึ้น ดังนั้นระบบการดำเนินการที่ดีในเรื่องของการจัดเก็บรายได้ หรือการจัดสรรค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ในการดำเนินงานจึงมีความสำคัญไม่น้อย การบริหารจัดการทางการเงินที่ดีเป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งที่จะนำพาความสำเร็จและพึงพอใจมาสู่ผู้ประกอบการในชุมชน ในทางกลับกัน ถ้าการบริหารและการศึกษาวิเคราะห์ทางการเงินและต้นทุนในการทำธุรกิจไม่ดีแล้วนั้น การดำเนินการอาจจะล้มเหลวและไม่ประสบความสำเร็จก็เป็นได้

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจทำการศึกษาวิเคราะห์ถึงต้นทุน ผลตอบแทนและความคุ้มค่าที่เป็นทั้งตัวเงินและไม่เป็นตัวเงินของการทำธุรกิจโฮมสเตย์ โดยคาดว่าจะผลที่ได้จากการศึกษาวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ประกอบการที่จะใช้เป็นแนวทางในการตัดสินใจลงทุนประกอบการในธุรกิจนี้ โดยลดปัญหาในด้านความเสี่ยงต่อผลขาดทุน และเป็นแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนจากการประกอบธุรกิจโฮมสเตย์ของชุมชนบ้านโคกเมือง ตำบลจรเข้มาก อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์
2. เพื่อศึกษาความคุ้มค่าของธุรกิจโฮมสเตย์ตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านโคกเมือง ตำบลจรเข้มาก อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์

3. วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร (Population) ที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครัวเรือนที่ประกอบธุรกิจโฮมสเตย์ในเขตชุมชนบ้านโคกเมือง ตำบลจรเข้มาก อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งเป็นหมู่บ้านที่ได้รับการคัดเลือกให้เป็นหมู่บ้าน OVC (Otop Village Champion) จำนวน 35 ครัวเรือน (มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, 2560)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง (Sample) ที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครัวเรือนที่ประกอบธุรกิจโฮมสเตย์ในเขตชุมชนบ้านโคกเมือง ตำบลจรเข้มาก อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ โดยสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ซึ่งเป็นครัวเรือนที่มีการจัดทำบัญชีของธุรกิจโฮมสเตย์อย่างต่อเนื่อง จำนวน 20 ครัวเรือน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์ต้นทุน ผลตอบแทน และความคุ้มค่าของธุรกิจโฮมสเตย์ตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านโคกเมือง ตำบลจรเข้มาก อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยมีเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือแบบสอบถาม (Questionnaire) โดยแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้ 1) แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) จำนวน 5 ข้อ 2) ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานประกอบการธุรกิจโฮมสเตย์ มีลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) จำนวน 7 ข้อ 3) แบบสอบถามเกี่ยวกับต้นทุนและและผลตอบแทนในการดำเนินธุรกิจโฮมสเตย์ ประกอบด้วย ข้อมูลเกี่ยวกับผลตอบแทนของธุรกิจโฮมสเตย์ และข้อมูลเกี่ยวกับต้นทุนในการดำเนินธุรกิจโฮมสเตย์ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open end) 4) แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความคุ้มค่าตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของการดำเนินธุรกิจ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยมีค่า 5 ระดับ (5) หมายถึง ระดับความคิดเห็นมากที่สุด (4) หมายถึง ระดับความคิดเห็นมาก (3) ระดับความคิดเห็นปานกลาง (2) ระดับความคิดเห็นน้อย (1) ระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด

3. การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

3.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีต่าง ๆ และทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Sources) เพื่อให้ผู้วิจัยได้รับความรู้พื้นฐานในการวิจัย และพัฒนากรอบแนวคิดการวิจัย

3.2 จัดทำแบบสัมภาษณ์ตามกรอบแนวคิดที่กำหนด โดยพิจารณาเนื้อหาให้สอดคล้องกับกรอบแนวคิด วัตถุประสงค์ของการวิจัย และสมมติฐาน

3.3 นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นเสนอประธานกลุ่มธุรกิจโฮมสเตย์บ้านโคกเมือง ตำบลจรเข้มาก จังหวัดบุรีรัมย์ตรวจสอบแก้ไขปรับปรุง เพื่อพิจารณาความเหมาะสม ความถูกต้องของการใช้ภาษาและครอบคลุมเนื้อหาของการทำวิจัยเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไข

3.4 นำแบบสัมภาษณ์ที่ทำการปรับปรุงแก้ไขไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากครัวเรือนที่ประกอบธุรกิจโฮมสเตย์โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต้นทุน ผลตอบแทน และความคุ้มค่าของธุรกิจโฮมสเตย์ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านโคกเมือง ตำบลจรเข้มาก อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์

4.2 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ได้จากการรวบรวมค้นคว้าข้อมูลจากหนังสือ ตำรา วารสาร บทความวิจัย และเว็บไซต์ที่เผยแพร่จากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปวิเคราะห์ศึกษาเปรียบเทียบกับข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 ร้อยละ (Percentage)

5.2 ค่าเฉลี่ย (Mean)

5.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

4. ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์ต้นทุน ผลตอบแทน และความคุ้มค่าของธุรกิจโฮมสเตย์ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านโคกเมือง ตำบลจรเข้มาก อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผู้ประกอบการธุรกิจโฮมสเตย์ในเขตชุมชนบ้านโคกเมือง เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 51 – 60 ปี สถานะส่วนใหญ่เป็นเจ้าของกิจการ การศึกษาส่วนใหญ่ต่ำกว่ามัธยมศึกษาปีที่ 3 และประกอบอาชีพกสิกรรม

2. ธุรกิจโฮมสเตย์ในเขตชุมชนบ้านโคกเมือง มีรูปแบบการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน ระยะเวลาดำเนินธุรกิจอยู่ระหว่าง 6 – 10 ปี จุดเด่นของธุรกิจโฮมสเตย์เน้นการท่องเที่ยวทางวิถีชีวิต ประเพณี และวัฒนธรรม การบริการที่มีเป็นห้องพักประเภทห้องพักเป็นกลุ่ม/หมู่คณะ จุดมุ่งหมายของลูกค้าในการเข้าพักโฮมสเตย์คือทัศนศึกษา/ดูงาน และการเดินทางของลูกค้าใช้รถยนต์ส่วนตัว

3. ธุรกิจโฮมสเตย์ในเขตชุมชนบ้านโคกเมือง ตำบลจรเข้มาก อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ มีต้นทุนรวมจากการประกอบธุรกิจโฮมสเตย์ จำนวน 20 ครั้วเรือน โดยรวมจำนวน 282,012 บาท สามารถแยกได้ ดังนี้ ต้นทุนขาย จำนวน 151,296 บาท และค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน จำนวน 130,716 บาท เมื่อพิจารณาจากครั้วเรือนที่ประกอบธุรกิจโฮมสเตย์ จำนวน 20 ครั้วเรือน พบว่า โดยเฉลี่ยมีต้นทุนรวมในการให้บริการ/ปี จำนวน 14,100.60 บาท แยกเป็นต้นทุนขายเฉลี่ย/ปี จำนวน 7,564.80 บาท และค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานเฉลี่ย/ปี จำนวน 6,535.80 บาท

4. ธุรกิจโฮมสเตย์ในเขตชุมชนบ้านโคกเมือง ตำบลจรเข้มาก อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ มีจำนวนผู้เข้าพักตลอดทั้งปี 1,872 คืน และมีรายได้จากการเข้าพัก/ปี จำนวน 655,200 บาท เมื่อพิจารณาจากครั้วเรือนที่ประกอบธุรกิจโฮมสเตย์ จำนวน 20 ครั้วเรือน พบว่า โดยเฉลี่ยมีผู้เข้าพัก/ครั้วเรือน/ปี จำนวน 93.60 คืน รายได้จากการเข้าพักเฉลี่ย/ครั้วเรือน/ปี จำนวน 32,760 บาท และรายได้จากการเข้าพัก/คืน จำนวน 350 บาท

5. ธุรกิจโฮมสเตย์ในเขตชุมชนบ้านโคกเมือง ตำบลจรเข้มาก อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ มีรายได้จากการเข้าพัก จำนวน 655,200 บาท และมีต้นทุนรวม 282,012 บาท โดยแยกเป็น ต้นทุนขาย จำนวน 151,296 บาท และค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน จำนวน 130,716 บาท ส่งผลให้ครั้วเรือนที่ประกอบธุรกิจโฮมสเตย์มีผลการดำเนินงานเป็นกำไรสุทธิจำนวน 376,188 บาท คิดเป็นอัตรากำไรสุทธิ 57.15 %

ตาราง 1 การวิเคราะห์ข้อมูลกำไรสุทธิจากการประกอบธุรกิจโฮมสเตย์ในเขตชุมชนบ้านโคกเมือง

ธุรกิจโฮมสเตย์	รายได้จากการเข้าพัก/ปี	ต้นทุนรวม			กำไรสุทธิ	อัตรากำไรสุทธิ
		ต้นทุนขาย	ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน	รวม		
ครั้วเรือนที่ 1	25,200	4,464	4,248	8,712	16,488	65.43
ครั้วเรือนที่ 2	37,800	8,424	7,128	15,552	22,248	58.86
ครั้วเรือนที่ 3	63,000	12,060	7,200	19,260	43,740	69.43
ครั้วเรือนที่ 4	25,200	6,840	10,800	17,640	7,560	30.00
ครั้วเรือนที่ 5	25,200	7,776	13,104	20,880	4,320	17.14
ครั้วเรือนที่ 6	42,000	10,800	3,840	14,640	27,360	65.14
ครั้วเรือนที่ 7	25,200	4,104	4,248	8,352	16,848	66.86
ครั้วเรือนที่ 8	29,400	6,636	4,872	11,508	17,892	60.86

ตาราง 1 (ต่อ)

ธุรกิจโฮมสเตย์	รายได้จากการเข้าพัก/ปี	ต้นทุนรวม			กำไรสุทธิ	อัตรากำไรสุทธิ
		ต้นทุนขาย	ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน	รวม		
ครัวเรือนที่ 9	50,400	12,672	9,648	22,320	28,080	55.71
ครัวเรือนที่ 10	42,000	10,800	9,600	20,400	21,600	51.43
ครัวเรือนที่ 11	25,200	4,104	4,248	8,352	16,848	66.85
ครัวเรือนที่ 12	33,600	10,368	6,624	16,992	16,608	49.43
ครัวเรือนที่ 13	46,200	8,844	4,884	13,728	32,472	70.29
ครัวเรือนที่ 14	29,400	4,788	5,040	9,828	19,572	66.57
ครัวเรือนที่ 15	21,000	6,000	8,460	14,460	6,540	31.14
ครัวเรือนที่ 16	8,400	4,560	3,600	8,160	240	2.86
ครัวเรือนที่ 17	25,200	5,976	8,424	14,400	10,800	42.86
ครัวเรือนที่ 18	36,600	9,120	4,224	13,344	23,256	63.54
ครัวเรือนที่ 19	37,800	8,424	6,912	15,336	22,464	59.43
ครัวเรือนที่ 20	29,400	4,536	3,612	8,148	21,252	73.23
รวมทั้งหมด	655,200	151,296	130,716	282,012	376,188	57.15

6. ผู้ประกอบธุรกิจโฮมสเตย์ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความคุ้มค่าของธุรกิจโฮมสเตย์ตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านการบริหารทรัพยากรธรรมชาติ เช่น ธุรกิจของท่านมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและระบบนิเวศรอบ ๆ ชุมชนให้สมบูรณ์ยั่งยืน ธุรกิจของท่านมีส่วนช่วยในการอนุรักษ์และสืบสานวัฒนธรรมพื้นบ้านให้คงไว้ได้อย่างยั่งยืน และธุรกิจของท่านได้ตระหนักถึงการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนได้อย่างคุ้มค่า ด้านการจ้างงาน เช่น ธุรกิจของท่านมีส่วนช่วยเสริมสร้างรายได้ให้แก่ชุมชน การดำเนินธุรกิจของท่านได้ว่าจ้างแรงงานภายในชุมชนของท่าน และการดำเนินธุรกิจของท่านได้ใช้แรงงานจากบุคคลภายในครอบครัวและเครือญาติเท่านั้น ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน เช่น ธุรกิจของท่านมีส่วนช่วยในการสร้างเครือข่ายเกิดขึ้นในชุมชน ธุรกิจของท่านมีส่วนช่วยในการสร้างเครือข่ายระหว่างชุมชน และธุรกิจของท่านเป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวไทย และด้านการลงทุน เช่น ธุรกิจของท่านใช้หลักการดำเนินงานแบบเศรษฐกิจพอเพียง และธุรกิจของท่านได้กำหนดผลกำไร 50% ของการลงทุน

ตาราง 2 ความคิดเห็นของครัวเรือนที่ประกอบธุรกิจโฮมสเตย์ในเขตชุมชนบ้านโคกเมือง ตำบลจรเข้มาก อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ต่อความคุ้มค่าของธุรกิจโฮมสเตย์ตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงโดยรวมและเป็นรายด้าน

ความคุ้มค่าในการดำเนินธุรกิจโฮมสเตย์	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านการบริหารทรัพยากรธรรมชาติ	4.55	0.48	มากที่สุด
2. ด้านการจ้างงาน	4.55	0.69	มากที่สุด
3. ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน	4.20	0.73	มาก
4. ด้านการลงทุน	4.25	0.91	มาก
โดยรวม	4.40	0.69	มาก

5. ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์ต้นทุน ผลตอบแทน และความคุ้มค่าของธุรกิจโฮมสเตย์ตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านโคกเมือง ตำบลจรเข้มาก อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ สามารถสรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. ธุรกิจโฮมสเตย์ในเขตชุมชนบ้านโคกเมือง ตำบลจรเข้มาก อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ มีต้นทุนรวมจากการประกอบธุรกิจโฮมสเตย์ จำนวน 20 ครัวเรือน โดยรวมจำนวน 282,012 บาท สามารถแยกได้ ดังนี้ ต้นทุนขาย จำนวน 151,296 บาท และค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน จำนวน 130,716 บาท เนื่องจากการลงทุนในธุรกิจโฮมสเตย์ ผู้ลงทุนควรทราบถึงต้นทุนที่ต้องจ่ายในการลงทุน ซึ่งต้นทุนที่เกิดขึ้นสามารถแบ่งได้เป็นต้นทุนที่เกี่ยวข้องกับห้องพัก ได้แก่ รายจ่ายในการเตรียมห้องพัก รายจ่ายในการจัดซื้อเครื่องนอน และรายจ่ายส่วนอื่น เช่น รายจ่ายค่าอาหาร รายจ่ายค่าสาธารณูปโภค เป็นต้น สอดคล้องกับแนวคิดของ พรอัมพร ภูวดีน และคณะ (2554, น. 19) ที่กล่าวว่า ต้นทุนที่เกิดจากการประกอบธุรกิจโฮมสเตย์ สามารถแยกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ 1) รายจ่ายในการลงทุน (Capital Expenditures) หมายถึง รายจ่ายที่ใช้เงินเป็นจำนวนมาก ๆ ของกิจการในสินทรัพย์ถาวร หรือกิจกรรมอื่น ๆ ที่จะให้ผลตอบแทนคืนมาในอนาคต ซึ่งครอบคลุมช่วงเวลานานกว่า 1 ปี และรายจ่ายในการจัดซื้ออุปกรณ์อำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรม 2) รายจ่ายดำเนินงาน (Operation Expenditures) หมายถึง รายจ่ายที่ใช้จำนวนเงินคราวละไม่มาก และจะมีลักษณะเป็นรายจ่ายประจำ การตัดสินใจจ่ายเงินสดสำหรับรายจ่ายประเภทนี้เพื่อให้ได้ผลตอบแทนจากการดำเนินงานในรอบระยะเวลาไม่เกิน 1 ปี ซึ่งรายจ่ายดำเนินงานในการทำธุรกิจโฮมสเตย์

2. ธุรกิจโฮมสเตย์ในเขตชุมชนบ้านโคกเมือง ตำบลจรเข้มาก อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ มีจำนวนผู้เข้าพักตลอดทั้งปี 1,872 คืน และมีรายได้จากการเข้าพัก/ปี จำนวน 655,200 บาท เนื่องจากท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เป็นการท่องเที่ยวรูปแบบหนึ่งซึ่งกำลังได้รับความนิยมอย่างสูงในสังคม ซึ่งเกิดจากแนวโน้มการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมควบคู่กับการพัฒนาทางเศรษฐกิจ โดยมีวัตถุประสงค์ให้นักท่องเที่ยวได้เดินทางใกล้ชิดชื่นชมและเรียนรู้เกี่ยวกับธรรมชาติและวัฒนธรรมท้องถิ่น สอดคล้องกับงานวิจัยของ พนิตตา สิงห์ครา (2554, น. 1 - 40) ได้ทำการศึกษาศักยภาพของ

ชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบโฮมสเตย์ บ้านห้วยฮี ตำบลปูลึง อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน พบว่า การท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ คือ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่นักท่องเที่ยวจะพักแรมในชุมชนเสมือนเป็นสมาชิกในครอบครัวเพื่อเรียนรู้วิถีชีวิต แลกเปลี่ยนประสบการณ์ เรียนรู้วัฒนธรรมชุมชน ชุมชนได้ดำเนินธุรกิจท่องเที่ยวมากกว่า 4 ปี สามารถสร้างรายได้ให้สมาชิก 200 – 600 บาทต่อเดือน ผู้ประกอบการทั้งหมดต่างก็กำหนดอัตราค่าใช้จ่ายในมาตรฐานเดียวกันทั้งสิ้น ซึ่งเป็นที่พอใจของชุมชน เพราะทรัพยากร วัฒนธรรม และวิถีชีวิตถูกรักษาไว้ภายใต้การจัดการท่องเที่ยว เนื่องจากชุมชนมีการแบ่งโครงสร้างขององค์กรและมีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบกันอย่างดี อีกทั้งการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นการสร้างความมีส่วนร่วมในการจัดการ และทุกฝ่ายได้รับประโยชน์ เช่น ได้มีโอกาสเผยแพร่ขนบธรรมเนียมและวัฒนธรรม สภาพแวดล้อมภายในชุมชนไม่เสีย และสมาชิกในชุมชนมีรายได้เพิ่มจากการท่องเที่ยวด้วย นอกจากนี้ผู้นำชุมชนมีความเข้มแข็ง สามารถสั่งและชักชวนให้สมาชิกร่วมกันทำงานให้สำเร็จ จนสามารถสร้างงาน สร้างรายได้ รักษาความเป็นธรรมชาติตลอดจนมีผลทำให้ปัญหาอื่นๆ ไม่เกิดขึ้นใน

3. ธุรกิจโฮมสเตย์ในเขตชุมชนบ้านโคกเมือง ตำบลจรเข้มาก อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ มีรายได้จากการเข้าพัก จำนวน 655,200 บาท และมีต้นทุนรวม 282,012 บาท โดยแยกเป็นต้นทุนขาย จำนวน 151,296 บาท และค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน จำนวน 130,716 บาท ส่งผลให้ครัวเรือนที่ประกอบธุรกิจโฮมสเตย์มีผลการดำเนินงานเป็นกำไรสุทธิ จำนวน 376,188 บาท คิดเป็นอัตรากำไรสุทธิ 57.15 % เนื่องจากสิ่งที่คุณลงทุนมุ่งหวังจะได้จากการลงทุนไม่ว่าจะเป็นการลงทุนในธุรกิจ ในหลักทรัพย์ หรือในอสังหาริมทรัพย์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ จิตราพร อุสุวรรณ (2552, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาความเป็นไปได้ในการลงทุนสถานที่พักแรมในรูปแบบโฮมสเตย์ บริเวณตลาดน้ำอัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม พบว่า ผลการวิเคราะห์ทางการเงินจากการลงทุนสถานที่พักแรมในรูปแบบโฮมสเตย์บริเวณตลาดน้ำอัมพวา พบว่า มูลค่าปัจจุบันสุทธิเป็นบวก เท่ากับ 9,847,437 บาท อัตราผลตอบแทนภายในเท่ากับร้อยละ 9.79 สูงกว่าอัตราค่าเสียโอกาสในการนำเงินไปฝากธนาคาร ระยะเวลาดำเนินการคืนทุน 3 ปี 10 เดือน จากการวิเคราะห์ดังกล่าวถือว่าผ่านเกณฑ์ที่ใช้ในการตัดสินใจเลือกลงทุนของโครงการ เนื่องจากการดำเนินโครงการจะมีปัจจัยต่าง ๆ เข้ามาเกี่ยวข้องส่งผลกระทบต่อผลประโยชน์ของโครงการ ดังนั้นจึงได้ทำการศึกษาความอ่อนไหวของโครงการในส่วนรายรับและต้นทุน ซึ่งสรุปได้ว่าแม้รายรับจะลด หรือต้นทุนและค่าใช้จ่ายจะเพิ่มขึ้นร้อยละ 5 หรือร้อยละ 10 จะไม่มีผลกระทบต่อการศึกษาตัดสินใจในการลงทุนของโครงการ

4. ผู้ประกอบธุรกิจโฮมสเตย์ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความคุ้มค่าของธุรกิจโฮมสเตย์ตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านการบริหารทรัพยากรธรรมชาติ ด้านการจ้างงาน ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน และด้านการลงทุน สอดคล้องกับงานวิจัยของ อัครวรรณ์ รอดสมบูรณ์ (2551, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่องการสื่อสารการตลาดของธุรกิจที่ ดำเนินการตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง : กรณีศึกษาชุมชน คาบาน่า รีสอร์ท และคำแสดริเวอร์แคว รีสอร์ท พบว่า ชุมชน คาบาน่า รีสอร์ท และคำแสด ริเวอร์แคว รีสอร์ท ใช้การประยุกต์แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกัน โดยอยู่บนพื้นฐานความรู้และการมีคุณธรรม ใช้ทรัพยากรตามธรรมชาติที่มีอยู่ในท้องถิ่นทำการผลิตภัณฑที่ใช้ในรี

สอร์ท เพื่อลดต้นทุนและทำให้มีรายได้เพียงพอ โดยใช้หลักการพึ่งพาตนเองทำให้รีสอร์ท เกิดความเข้มแข็ง และความยั่งยืนในการดำเนินธุรกิจอย่างมั่นคง

6. สรุปผลการวิจัย

ธุรกิจโฮมสเตย์ในเขตชุมชนบ้านโคกเมือง ตำบลจรเข้มาก อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ มีรายได้จากการเข้าพัก จำนวน 655,200 บาท/ปี และมีต้นทุนรวม 282,012 บาท/ปี โดยแยกเป็นต้นทุนขาย จำนวน 151,296 บาท/ปี และค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน จำนวน 130,716 บาท/ปี ส่งผลให้ครัวเรือนที่ประกอบธุรกิจโฮมสเตย์มีผลการดำเนินงานเป็นกำไรสุทธิ จำนวน 376,188 บาท/ปี คิดเป็นอัตรากำไรสุทธิ 57.15 % และ ครัวเรือนที่ประกอบธุรกิจโฮมสเตย์ในเขตชุมชนบ้านโคกเมืองมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความคุ้มค่าของธุรกิจโฮมสเตย์ตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับมากที่สุด 2 ด้าน คือ ด้านการบริหารทรัพยากรธรรมชาติและด้านการจ้างงาน และอยู่ในระดับมาก 2 ด้าน คือ ด้านการลงทุน และด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้

ชุมชนบ้านโคกเมือง สามารถนำต้นทุนและผลตอบแทนไปใช้เป็นแนวทางในการลดต้นทุนจากการประกอบธุรกิจโฮมสเตย์ และผู้นำชุมชนสามารถใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนการบริหารชุมชน เพื่อให้การบริการธุรกิจโฮมสเตย์มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

7.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต

ควรศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนจากการประกอบธุรกิจโฮมสเตย์ในหลาย ๆ พื้นที่เพื่อนำผลจากการศึกษามาเปรียบเทียบกับการศึกษาในครั้งนี้เพื่อให้เกิดความครอบคลุม ซึ่งจะทำให้ทราบถึงปัญหาและแนวทางในการพัฒนาที่แตกต่างกันออกไป

เอกสารอ้างอิง

- จิตราพร อุนสุวรรณ. (2552). การศึกษาความเป็นไปได้ในการลงทุนสถานที่พักแรมในรูปแบบโฮมสเตย์ บริเวณตลาดน้ำอัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม (การค้นคว้าอิสระ). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- พนิตดา สิงห์ครา. (2544). ศักยภาพของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบโฮมสเตย์ บ้านห้วยฮี ตำบลปูลึง อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน (การค้นคว้าอิสระ). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- พร้อมพร ภูวดิน, เสีตลักษณ์ กาญจนวัฒนา, และนवलปรังค์ แจบไธสง. (2554). วิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนและความคุ้มค่าของธุรกิจโฮมสเตย์แบบยั่งยืน ตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของจังหวัดนครราชสีมา (รายงานการวิจัย). มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน , นครราชสีมา.

- มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์. (2560). ข้อมูลจังหวัดบุรีรัมย์. ค้นเมื่อ 10 เมษายน 2560 จาก <http://buriram.bru.ac.th/index.php/en/burirumdata/otop/otopvillage/36-otopvillage>.
- อิทธิพล โกมลิล. (2553). รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ : กรณีศึกษา บ้านวังน้ำมอก จังหวัดหนองคาย (รายงานการวิจัย). คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ.
- อัศวรธรณ์ รอดสมบูรณ์. (2551). การสื่อสารการตลาดของธุรกิจที่ดำเนินการตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง: กรณีศึกษาชุมชนพร คาบ้าน่า รีสอร์ท และคำแสด ริเวอร์แคว รีสอร์ท (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย, กรุงเทพฯ.

